

GAZETA LITERARĂ

Anul III, nr. 32 (126) - joi 9 august 1956

ORGAN SĂPTĂMÎNAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R.

6 pagini 50 bani

SCÎNDURA

Un om umbra să bage-n casă
O scîndură de brad, cam nudoroasă.
Nu-i vorba că-avea noduri, dar tocmai ca să-ajungă.

El scîndura aleasă și-o alese lungă.
De șase coți ori șapte, de printre hodoroage.
Se pregătea pe cea odăii lui s-o bage,
Și chibzînd cum face de isprăvit căruțul.
S-a repezit pe ușă cu-o scîndură de-a latul.
Dar se lovi-n părele, parcă-l împinse dracul.
De se sîrbi la gură, căzînd de-a berbeleacul.
Intil, nu prea-nțelese și n-avea ce să spuie
Și pipîindu-și fruntea dădu și de cucuie.
Sculîndu-se, mai stele, se mai gîndi și iată
S-a lumînat la minie dintr-o dată:
— Nu vrei să-ncape pe ușă? O să te bag pe geam,
Cum ne fusese vorba dintîi, cînd mă gîndeam.
Și ca să fiu din singur că poți intra, așteaptă.
O să te mut din sfîrș, acum, în parlea dreaptă.
Intr-adevăr, schimbată, cu capele-nnoarse,
Se repezi mai tare și capul și-i sparse.
A doua izbîrită de zid l-a schilodit
— A ieșit din lupă cu scîndura, borșit,
— Ptiu! — înjura săracul, — mi-ai scos din șold piciorul!

Stal că mă pui pe tine cu toporul.
Dar își aduce aminte că n-avea dușumele
Și că avea nevoie de blăni, nu de surcele.

Cu scîndura în brațe, intil nu te gîndi
Că trebuia să intre pe dungă și pezi;
Al doilea, crezeși că-nnoarsă, bunoară,
O scîndură se face, Păcală, mai ușoară.

Tudor Argezei

(Fabulă din vol. „Stihuri peștișe”, în curs de apariție)

Scriptorul și eroii săi

Intr-un articol anterior am încercat câteva constatări cu privire la perspectiva pe care o aruncă operele literare asupra viitorului. În rîndurile de față ne gîndim la o problemă care se leagă de aceasta, și anume la perspectiva autorului față de eroii săi și de faptele lor, perspectivă dedusă din felul în care apare în opera literară modul propriu al scriitorului de a privi viața și societatea.

Nu facem o mare descoperire atunci cînd spunem că poziția scriitorului față de personajele și de faptele opere sale nu poate fi identică cu poziția eroilor săi față de aceleași personaje și fapte. Aceasta pentru o serie întreagă de motive, între care, de pildă, pentru că autorul știe de mai înainte încotro se va desfășura acțiunea cărții sale. Încotro merg eroii, pe cîtă vreme aceștia nu au de unde să știe. Autorul are, prin urmare, independența și mai ales superioritatea față de eroii săi, el are asigurată posibilitatea unei perspective incomparabil mai largi decît oricare din eroii săi. O problemă principală, hotărîtoare pentru valoarea și durabilitatea multor cărți este tocmai ca autorul să știe să folosească din plin această posibilitate. Iar cînd n-o folosește, aceasta are consecințe destul de neplăcute, care afectează însăși puterea de generalizare.

Să pornim de la exemplul. Orice cititor al lui Tolstói rămîne impresionat de mulțimea și amploarea comentariilor care însoțesc episoadele, de mare ori anticipându-le, cel mai adesea punîndu-le în discuție, extrăgînd semnificații. Aceste comentarii nu aparțin vreunui din personajele cărții, ci autorului și sînt declarate în chipul cel mai direct și explicit cu putință. Ele îi dau cititorului nu numai posibilitatea să înțeleagă mai repede și mai exact intențiile autorului, ci îl deschid și către noi perspective asupra vieții pe care acțiunea propriu-zisă le cuprinde în mai mică măsură și poate în chip neclar. Este adevărat că unele din aceste comentarii sînt puse și în gura unor din personaje, de exemplu Pierre Besuhov sau Andrei Bolkonski. Dar, în afara acestora și mult mai larg decît o face urmărirea destinelor unor astfel de personaje și chiar sensul general de desfășurare al acțiunii, cititorul lasă să străbată în carte perspectiva proprie asupra vieții și societății, aprecierile sale asupra personajelor și întîmplărilor, neidentificîndu-se cu nici-unul dintre ele, chiar cu acelea care măturăse vederi corespunzătoare gîndirii sale. Autorul participă astfel el însuși într-un fel, ca un nou personaj, nevăzut, la întîmplările cărții sale, alături de cele cărora el le-a dat viață, un personaj printre ele și mai ales „deasupra” lor, superior. Cît echilibrul se realizează prin aceste intervenții ale sale, cîte linii noi deschide fanteziile noastre, cugetării noastre, participarea autorului, concretizată, la Tolstói, în astfel de comentarii!

Este de la sine înțeles că lărgimea acestei perspective noi — legată de acțiunea proprie și de deșăurirea acțiunea propriu-zisă și eroii — este mult mai largă, mai cuprinzătoare — este determinată de concepția scriitorului despre lume și viață. Cu cît mai înaintată, mai aproape de caracterul științific va fi această concepție, cu atît și perspectiva de care vorbim va avea un orizont mai vast, va angaja laturile esențiale ale vieții.

Despre aceasta a fost vorba în articolul trecut și nu vom reveni. Aici ne preocupăm raportul dintre poziția scriitorului și poziția eroilor săi față de conflictele și problemele în care aceștia din urmă sînt angajați.

Un alt exemplu încă mai proaspăt: s-a arătat cu claritate cît de departe merge paralelismul dintre biografia personajului Titu Herdelea și cea a creatorului său, Liviu Rebreanu, în romanul „Ion”, mai ales,

și în „Răscoala”. Sîntem îndreptățiți să folosim multe din amănunturile înțelului Herdelea, pentru a reconstitui înseși monografia despre Rebreanu atmosferă mediului familiar în care s-a format scriitorul. Dar în permanență Rebreanu are în roman, față de evenimentele și oameni, poziția sa distinctă, perspectiva sa proprie, diferită de a lui Titu Herdelea, mai mult chiar, adesea critică, ironică față de acest erou al său: „Ion” și „Răscoala” prezintă lumea pe care o cunoaște Titu, prin care trece el — și o iac pe măsură ce o cunoaște el, — dar nici o clipă aprecierile de ansamblu cu privire la această lume sentimentă finală asupra ei nu se reduce la aprecierile lui Titu Herdelea. Pretutindeni luăm cunoștință de poziția lui Rebreanu însuși și pe alte căi. Autorul trăiește în eroul său și nu numai în Titu, înțeleg, și în Ion, în învîtorul Herdelea etc. — dar nu se confundă cu el, nu se rezumă la perspectiva lui asupra societății, asupra vieții. Tocmai de aceea și întreaga perspectivă a cărților lui Rebreanu este mult mai largă decît a oricărui dintre personajele sale.

Nu vom discuta deocamdată despre mijloacele prin care pătrunde în carte această poziție proprie autorului, care hotărăște în ultimă instanță conținutul de ansamblu a cărții, adîncimea tabloului zugrăvit, perspectiva pe care ea o deschide cititorilor.

O carte în care viziunea creatorului se restrînge la aceea a unui singur erou, este prin definiție condamnată la îngustarea perspectivei. Dar aci intervin și alte neajunsuri, nu mai puțin importante. În identificarea perspectivei autorului cu posibilitățile eroilor săi de înțelegere și rezolvare a problemelor ce se ridică, vedem noi una din principalele cauze pentru care valoarea generalizării, este limitată, se împușcă în bogăția de sensuri cu care poezia noastră îndreptățește și obligă pe scriitor să-și populeze cărțile.

Prinse în focul problemelor pe care le au de soluționat, personajele, oricît de lucide și înaintate ar fi ele, oricîtă pricepere, hotărîre, etc. ar dovedi în analizarea și înfăptuirea lor, nu pot să fie absorbite de problemele proprii, de preocupările ce le sînt specifice; a acestea le pot face să lase mai în urmă problemele și preocupările altor personaje ale aceleiași cărți și chiar să piardă măsura proporțiilor față de ansamblul de probleme ale societății din care și ele fac parte.

Să precizăm: nu ne referim la faptul că eroii pozitivi au și „lipșiri”, în activitatea, în gîndirea lor, ci la acel elementar adevăr, pomenit și mai sus, că pe cîtă vreme un personaj cunoaște numai parțial problemele care i se pun în carte lui și toate personajele, autorul cunoaște întotdeauna aceste probleme, sensul în care vor fi soluționate.

Prin forța lucrurilor, anumite legi ale construcției operei literare, conștient sau nu, pot să fie reduse decît fragmentar, soarta eroilor săi pe baza episoadelor redăte, noi reconstituim întreaga personalitate a eroilor. O prejudecată care a cuprins pe mulți scriitori, în special înepi, spune că autorul, el însuși, nu trebuie să se simtă în cursul acțiunii, că totul trebuie înfăptuit prin faptele eroilor, prin caracterele lor, prin soarta lor.

Dar, de multe ori scriitorul are nevoie să comunice cititorilor idei pe care e sau foarte greu sau cu neputință să le transmită numai prin intermediul eroilor săi. El are nevoie să restabilească unele raporturi între personaje, probleme, conflicte. Dacă eroii ar fi oricînd tentați să exagereze sau să minimizeze importanța eforturilor și reușitelor lor, lemeii și intensitatea frămîntărilor, bucuriilor, durerilor lor, — autorul nu are deoparte să se lase în așa măsură obșit de dragoste față de un erou al său, încît să nedreptă-

După Congresul scriitorilor Răspuns tov. inginer M. R.

„Abia am lăsat din mîni „Gazeta Literară” cu rețetarea următorii zile a Congresului. Nu mă răbdă nimica să tac și să nu pun cîteva întrebări care-mi sînt pe inimă.”

Așa începe scrisoarea trimisă de unul dintre cititorii cărților noastre, un tovarăș inginer, al cărui nume îl vom nota deocamdată numai cu inițialele M.R., respectînd o dorință de anonimată, ce mi s-a părut că reiese din finalul îndreptățit sale.

Scriitori ca acesta trimisă de tov. ing. M.R. se bucură întotdeauna, chiar dacă autorul ei și-a dat pe alocuri știința sa fie mai dur decît era necesar. Ne bucură, deoarece astfel de scrisori dovedesc interesul cititorilor pentru dezvoltarea literaturii noastre, pentru o cit mai mare apropiere a scriitorului de cititor, de aspirațiile de cerințele sale culturale și ideologice.

Tov. inginer M.R. se declară un cititor „destul de puțin pasionat”. „Măsură” numiți permite să citesc oricît și orice — notează corespondența noastră — astfel că sînt obligat să aleg cu multă grijă o carte, care să mă odihnească... — după orele de muncă în fabrică. Faptul că tov. inginer M.R. nu scoate literatură drept un simplu divertisment și nici drept obiectul unei curiozități strict intelectuale, reiese ceva mai jos, cînd spune: „citesc o carte numai pentru regenerarea facultăților focale peste zi, și nu pentru opera literară în sine. Vreau să spun că, pentru mine, autorul s-a format ca

să fie citit și nu cititorul s-a născut ca să-l citească pe scriitor”.
Tov. inginer are toată dreptatea cînd afirmă că rațiunea scriitorului sînt posibilitatea de a fi citit; ceea ce nu înseamnă că între scriitor și cititor raportul poate fi identic cu acela dintre vizitatorul de magazin și clientul său, cum crede tov. M.R. Și nu se poate stabili exact același raport, pentru simplul considerent că această marfă de un soi deosebit, care este literatura, nu are numai misiunea de a umple citeva ore din viața unui om obișnuit sau odihnii, ci mai ales de a-l educa pe clientul său, cititorul.

Această marfă destinată conștiinței, minții, inimii consumatorului — arta — în epoca noastră a fost eliberată de josnica servitute în care fusese coborîtă de spiritele înguste al cititorului burghez. Azi, literatura „eroină” suprasătulă, pe acei „zeci” mii din pătrata de sus care se plătisesc și sînt de obicei, pe care li denumim Lenin, și care preîntindeau scriitorului „pornografi în râme” spre deosebita lor desfășare.

Literaturii i-a fost redat rolul înalt de creație, care ajută transformării conștiințelor, pe calea ei specifică, a imaginilor artistice. Tocmai acest specific, necesitatea de a-l înțelege mai bine, de a-l experimenta, ca pe un meșteșug al breșiei, face ca, atunci cînd scriitorii se întîlnesc la discutate probleme pe care le comportă meseria lor, ei să ajungă și la unele chestiuni, mai puțin poate interesante pentru toți cititorii, dar care au o mare importanță pentru activitatea literară, pentru creație.

Așa se explică de ce dezbaterile Congresului, publicate în întregime în „Gazeta Literară”, au cuprins și multe aspecte care nu l-au pasionat prea mult pe tov. inginer M.R. Trebuie să recunoaștem și noi, pe de altă parte, că au fost în cursul lucrărilor Congresului destule momente care n-au atras atenția tuturor celor prezenți în sală și cu atît mai puțin au plăcut tuturor cititorilor. Dar, în ansamblu, primul Congres al scriitorilor din R.P.R. a contribuit serios la dezvoltarea literaturii noastre, prin nivelul ridicat al celor mai multe dintre participări, prin afirmarea hotărîtă a noului drum al literaturii noastre, prin examinarea critică ascuțită a succesele realizate și a fisurilor care există, prin alătmul manifestat de toți scriitorii față de partid, prin încrederea lor în forța realismului socialist. Toate arată că tov. inginer M.R. nu are dreptate să minimizeze semnificația Congresului.

Pornind de la problema raporturilor între cititor și autor, tov. inginer M.R. pune însă o serie de întrebări îndreptățite:

— De ce nu s-a discutat în Congresul scriitorilor despre cititor, despre ce dorește el să citească?

— Ce au făcut scriitorii noștri de 12 ani încoace, ca să scrie pe placul cititorilor?

— Care este metoda lor pentru a afla ce trebuie să scrie?

Nu vom lua fiecare întrebare în parte în primul rînd pentru că lectura documentelor Congresului dă deja însăși un răspuns, poate nu complet și nu destul de răspicat, dar în general fiecare raport, ca și fiecare luare de cuvînt, a pornit de la întrebări asemănătoare cu cele de mai sus.

Astfel de chestiuni însă sînt oricînd de rezolvare. Să scrie Mihai Gaftă

Gazeta Literară

(Continuare în pag. IV-5).

Mihai Gaftă

(Continuare în pag. 4-1)

Gazeta Literară

(Continuare în pag. IV-5).

Casa de peste mare

Într-o seară negrăit de limpede, cum ne dăruiește mereu fărîmă Mării Negre, vara așteptam, înnoțit, răsăritul lunii, eveniment însoțit de o mare predispoziție pentru poezie în inimile tuturor vîilețușilor M-am trezit, înghim, cu o persoană cunoscută, dar cu care, din timiditate, sau indiferență, nu vorbisem niciodată. Era „Inginerul”; înțirul din casa de peste mare, a cărui fîmă o admiram în fiecare seară, acasă, la București, cînd îl urmăream de pe balcon, plîndu-mi în noaptea, cum se dea de coborît la lumina lămpii lui de birou. Și am intrat dintr-o dată în vorbă amîndoi, ca și cum (mai bine zis, pentru că) ne cunoșteam de ani de zile. Spre surprinderea mea profesională, interlocutorul comentînd rezerva polifonică, că-ă fine pe ormeni, prea la distanță, anii de alții, m-a citat, admirativ, din Whitman, poezii mele — și al stîu — preferat: „Străine, dacă dorești să-mi adresezi cuvîntul, de ce să nu-mi vorbești?”

Și atunci de ce nu ți-ai vorbi și tu?...”

Apru și luna Creștea dinspre răsărit, înțirul din punct de aur, micădoare, către fărîmă de peste mare, între noi și îndepărtatul Caucaz.

Anul acesta am anunțat să văd luna cu fața către fărîmă romănescă. Mă aflam în țara de peste mare o peisajului miraculos de la poalele Caucazului, nu departe de granita turcă, la Batumi. Și luna parcă mă tot chema acasă, clătîndu-mi ademenitor salutul cu

fluturași de poezie, dinaintea spirăului cabinet.

În dimineața aceea vizitase o clădire scundă și frumoasă, în stil adăpt, pe o stradă largă, desfășurată pe marginea, cu lungi siruri de palmieri și iufe dese de camelii în floare. Am vizitat, la Batumi, Casa Scriitorilor, care adăpostește filiala Adria a Uniunii Scriitorilor din Georgia.

Ca oricare altă meserie, și aceea a scriitorului nu fine societatea de frontiere și nici de deosebire de grai, ori de port, atunci cînd dau ochi între ei, meșteșugarii. N-a jost decît greu să ne înțelegem cu

mai cîrtoș față cu țara nectarului cauziun.

Încălzindu-mă se șulețal, am lăsat un strop la pămînt, pentru începătorii prietenii noastre: pentru Antim Ibricani — gruzinul ajuns mitropolit al Valahiei, care va lipări la Snagov; și le-a trimis fărîmă lui de baslînă și le-a trimis la Tbilisi, regelui Vahlang pe la 1700 — și pentru poetul Besiki, venit cu Polemkin în țara la țară și înmormîntat acolo. Și pentru Sota Rustaveli, pe care noi am început să-l cunoaștem — și pentru Eminescu, pe care el îl cunoscea. Ne-am bucurat că semăndu-lă ideea, la cîntec și la joc. Și ne-am simțit, dintr-o dată, ca acasă, la țară, ca un peccin de mel canoscut, dar cu care nu vorbisăram na știu de ce. Cum se întîmplă adesea cu cei ce locuiesc peste drum, ani și ani de zile și nu-și dau binețe, dintr-o nesăbuită inerie.

M-am gîndit atunci zîmbind, la „Inginerul” de cizaci. Și din nou la Whitman:

„Și atunci de ce nu ți-ai vorbi și tu?”

Privesc cocorul gruzin, cu fluturii de beteadă, al lunii și parcă seamănă cu o maramă de domniță brîncovenescă. Și știu acum că departărea este numai o iluzie. Între casa de peste mare și casa de peste mare deosebirea nu-și exotărdinară, fiindcă dragostea și prietenia dintre noi oamenii poate fi nesfîrșită, ca podul de aur care leagă, noaptea, de mîie de ani, cele două fărîmuri ale Mării Negre.

poezii Nestor Malazonia și Salva Subladze, nici chiar cu înțeleptă lila Rurac (care s-a dovedit critică mai agreabilă decît niște critici de-ai noștri). El ne-au povestit și fel de multe, cîte și noi lor. Și am ciocnit stacane de vin „Avancicard”, roșu ca singele și aromițum nu se mai află. Și, iar am povestit și am ciocnit, la porunca „tamada”-ului, capul mesei, după legea lor. Mai la urmă „tamada” a fost ales, prin aclamații, unul de-ai noștri, crescut prin bărbie Colinarului, dovedindu-se

Mihnea Gheorghiu

ARTA PLASTICĂ SOVIETICĂ

Ilustrații de E. A. KIBRIK la nuvela „Taras Balba” de N. Gogol

PE URMELE MIORITEI

Cum multi am înaintat, descălcați din mînă Rodna, la Neagra, un moșneg. L-am aflat sub streașina unei crîme, desculț, cu capul gol, încins cu un căpețel de lînă. Cînta, în mijlocul unei cele de fier, dintr-un flaut lung, de alun, uncol bun cu care coborîse munții, cînd și-a lăsat flautul în jos și a prins să mesteceă vesuri despre o Mioară de demult. După ce a spus ce a spus, s-a lănat și iar a prins să-i zică din flaut lung o melodie încercată de evocări. Se îndreptase cu fața către Călimanul albăstri. Parcă se auzeau auzurile de buciun și cînta urînd la un foc ciocănesc din noaptea veacurilor.

Cînd și-a lăsat iar flautul în jos și a prins să mesteceă alte vesuri, m-am dat seama că mă află în fața unui stînor al celorlalte noastre epoci pastorale. Abia am înțeles să-l scum din ținele fierului, care-l cîntărea să-l atace vîntul, cu uleie de băutură, încît ochii descălcaților se uleau cruciș, și deseri auzerea cu muzicală înălțarea a creche. Mergea pe trei cărări, și spunea în răstimpuri, cu o convulsivitate înădă:

— Cine ne-ai știe pe Toader de la Rodna?

Cam acestea le-am desprins din vorbele înalte, mergînd împreună către Neagra Șarului, la casa unui prieten al meu. Aveam de gînd să-l tocmeșcu cu ziua, pe mîncare și băutură, la un lucru plăcut: să stăm adică, în cerdac, cu fața spre munții Călimanilor, și toată ziua să-mi depene cîntecul Mio-ai răspuns că se bucură și se învoiește, numai dacă îi mai adaugă la tocmeală și tutun, și dacă-mi dă mîna și o cămașă, fie chiar ruptă flenduri... Am bătut palma, ca la aldamăș, și ca arvună s-ai dat un „pac” de tutun; el mi-a dat tot atunci în schimb un cîrpeți din averea generațiilor: s-a oprit pe malul Negrei, și recita privindu-mă de departe, din cîșurile bășturii:

„Pe plauri, pe munți,
Mielușei mărunți...”

Căzușe parcă într-o vrajă. Toader de la Rodna dăduse la o parte pinza timpurilor, și-mi arăta cum trec mîzoarele prin legendă. Așa de blind și mi-aș mîna dreaptă, și așa de blind îi era glasul, că parcă le gînduș pe lîna de argint... M-am gîndit o clipă că variașia lui poate fi o similitudine a culegerii lui Alessandri, adăuș din gros cu elemente noi. Însă descălcațul nu știa boabă de carne. De vreu boier purtînd numele domnului Alessandri nu auzise, nu s-a aflat nicicînd un astfel de domn prin partea locului. În fața acestor dovezi tari, am rămas încredîntat că ceea ce deținea și împărăția cu neozitate pe lîna de argint, era o comoră autentică, încă necosocă de supus socotelilor matematicesș, pe cîteva mămăligi, pe cîteva șipuri de băutură, cu niște mahoră și cu o cămașă veche... Socoteam învoiala ca necinsită, și eram gata să-i spun ce un om ca el ar trebui purtat numai pe poduri de aur, încațat și îmbrăcat în tot ce e mai ales pe lume. În vremea asta, descălcațul sta răsfrînt în valul Negrei, desculț, cu capul gol, încins cu un cîrpeți din fundul apoi, apoi a prins să se înlumene, și a dîncol și lumea toată. Descălcațul mi-a urma supus, și aveam simțămîntul ciudat că duc prietenilor mei din civilizatie o ființă de pe alt tărîm.

„Mioară, Mioară,
Hai în dămburăoară,
Cheamă-n ulț de munte,
Oile mărunte...”

În timp ce el săvîrșea magia chemării, în adîncul Negrei l se întemețau la picioare cetași și acoperisșii de foc și munți fantastici. Așa se poținea zîna, în adîncul înșelii. Soarele s-a mai zbatut odată în fundul apoi, apoi a prins să se înlumene, și a dîncol și lumea toată. Descălcațul mi-a urma supus, și aveam simțămîntul ciudat că duc prietenilor mei din civilizatie o ființă de pe alt tărîm.

„Și atunci de ce nu ți-ai vorbi și tu?”

Privesc cocorul gruzin, cu fluturii de beteadă, al lunii și parcă seamănă cu o maramă de domniță brîncovenescă. Și știu acum că departărea este numai o iluzie. Între casa de peste mare și casa de peste mare deosebirea nu-și exotărdinară, fiindcă dragostea și prietenia dintre noi oamenii poate fi nesfîrșită, ca podul de aur care leagă, noaptea, de mîie de ani, cele două fărîmuri ale Mării Negre.

„Și atunci de ce nu ți-ai vorbi și tu?”

Privesc cocorul gruzin, cu fluturii de beteadă, al lunii și parcă seamănă cu o maramă de domniță brîncovenescă. Și știu acum că departărea este numai o iluzie. Între casa de peste mare și casa de peste mare deosebirea nu-și exotărdinară, fiindcă dragostea și prietenia dintre noi oamenii poate fi nesfîrșită, ca podul de aur care leagă, noaptea, de mîie de ani, cele două fărîmuri ale Mării Negre.

„Și atunci de ce nu ți-ai vorbi și tu?”

ricădu din umeri. Unii își mai aminețeau de un rostitor de „drăci” cu numele Toader, dar nu era din satul lor. Să încerc mai sus. Mă sfătuiam alții să ure la stîni, poate îi voi găsi urma în cenușa focurilor și amînțărilor. Am urcat deci într-o dimineață luminoasă pe lînuș, și m-am uitat în Maramureș. De Toader de la Rodna nu l-am aflat. Fusese înainte cu ani pe acolo și pusese la cale cu oierii locurilor înfricoșate întreceri între fluiere. Însă i s-a pierdut urma, demult. Și iar am coborît în vîi, și am poposit la fîntini cu crîșii rugîniș, de tablă, și sub streșini de case singurătate, întrebînd din om în om. Uneori mă oream deodată, înlemnit și cu strigățul de bucurie în gît. Vedeam vechii moșnegi năsușind, desculți, cu plete albe, stînd singuri la porți sau la fîntini, privind munții albaștri și linișșii. Roșteam:

— Na! Bătrîne Toader... în sifriș!

— Moșnegii mă priveau nedumeriți, și-mi îndreptau gheșeala:

— Intr-adevăr, bătrîni sîntem, dar Toader nu ne cheamă! Pe ce Toader îl cauți?

Le istoriseam despre vechiul descălcațul la Neagra. Ei zîbeau stîns, pesemne pentru că băt colburile după năului. La urmă mă îndreptau tot către miazănoapte, spre Rodna, încredîndu-mă că-i voi găsi numai-decît urma. Și așa, am intrat în Rodna. Fusese și pe acolo. Unii mi-au arătat chiar streașina sub care stăușe și cîntase, de mult, în zile cu mari adunări de lume. Și așa, am pornit mai departe, către Singiorz, și din sat în sat m-am oprit. Și peste tot locul dădeam de urma căuțatului. Însă peste urma aceea se scuturase frunza. Am luat-o în sus pe Șomeș și am intrat la Iva Mică.

Așa am împlinit șapte zile. În ziua a opta a pribegii mele, cum stăm la o punte peste pîrlul Lesului, s-a apropiat un moșneg cosoc. M-a rugat să-l miluiesc cu foc. După ce l-am aprins pipa și a tras din ea cu poția, m-a întrebant ce caut. I-am isorisit. El a clătînt din cap. A zîmbit ciudat, cruciș, ca în fața profesorului. Mă privea lung, lung, ca pe o ciudățenie ce umbă după cai-verzi cînd o lume asușă în toată lucrului! Se întreba, de bunăseam, ce oăie alit de scumpă îmi luase acul Toader, că-l urmăream cu atîta învesunare? O fi avut lînă de aur? Coarne de argint? Și apoi, între noi fie vorba, nu arătam a oier deloc... Mi-a spus clătîntînd din cap, cu o abia văzută compătimitare:

— Așa! Fiecare om își face de lucru cum îl taie capul!

M-a privit mai lung, după ce l-am spus mai bine despre ce era vorba. Na! Asta era acul! Cum cîrpeț poate bate cineva calea mîhzușit, după un cîntec?

Am înțeles îndată că aprigul fumător din pipă nu prea are legătură cu cele leșite din firesc. Am simțit o ciudă nedreptăță asupra tuturor celor ce nu se pot ridica nici cu un lat de mînă de la pămînt, a căror viață se desfășoară între cuișus și masă. Mai ales zîmbetul lui cruciș mă scoala din fire, așa că am simțit o drăcească bucurie cînd mi-a mai cerut un foc. Ca din nebgăre de

Eusebiu Camilar

(Continuare în pag. 4-a)

In interiorul gazetei:

- Cronica literară de Mihai Petroveanu
- Se clătînt pămîntul de Ana Novak
- Pe inserate, reportaj de Nicolae Jianu
- Versuri de Victor Tulpure și Eugen Frunză
- Poezie și adevăr de Liviu Călin
- Puncte de vedere
- La reeditarea operei lui G. Bacovia
- Ce este „spiritul modern?” de D. Carabă
- Note și comentarii
- Servieta, chemări de Frank Hardy
- Aspecte culturale islandeze de Kristinn Andresson
- Profiluri internaționale de Valentin Lipău

pe acel bunici al locurilor. Întrebați

Poezie si adevăr

PE URMELE MIORITEI

(Urmare din pag. 1-a)

O memorie nu toamă credincioasă recunoaște Montaigne, "men forger de papier" lertății-mi îndrăzneala de a mărturii...

Românească nr. 6, am retrăit emoțiile întâmplării cu un spor de intensitate. Îngăduiți-mi, mai jos, să citez versurile: Din câte-o dezamăgire Zmeu nu-și mai vine-n fire...

seamă am scăpat cutia cu chibrituri în pirlul repeze. Coșagul s-a uitat deznădăjduit la cer, parcă într-o rugă spre Prometheus. Tocmai veneau niște frânturi de noaple, pînă rămasă de oști zdrobite. Se vedeau lalange macedonice, cu stăguri de loc plecate...

"Colo-n sus pe munte verde. Ce turmă de oi se vede? Lingă ele cine șede? Doi ciobani alături. Fratele și soră-să!

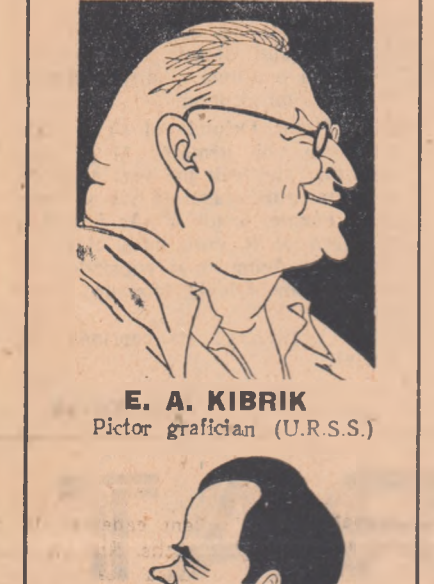
În ușa bisericii, În locul profesiei, Că din mîndră răsări Coala albă de hîrtie, Și-o creangă mîndră de vie; S-a-nîrde, s-a-ncrengura. Cu păru' s-a-mprengura. Toată lumea s-a mira, Cînd condeiu-a-ncepe-a scrie. Sîste negre, pe hîrtie...

muna cîntă, însoțită de ceteri și de glasurile celorlalte fete: "Din sus, de la răstiri, Mîndră cumună-ău porni! Din jos, de la Jălgărad, Mîndră cumună-ău plecat! Cînună de unde vine, Mîlte cîdă o pune mîine! Cînună de unde pleacă, Rîmbeș țarina-ntrăgă! Seceră-ău fetele, Holdă cîl peretele! Mîndră-ți, gazdă, coșu' Că venim cu griu roșu! Mîndră-ți, gazdă, tînda, Că venim cu cînună..."

Răspuns tov. inginer M. R.

(Urmare din pag. 1-a) cînd bine venite și de aceea nu strică să fie puse încă o dată, cu claritate. Merită să fie luate în discuție pentru caracterul lor practic și propunerile pe care le face tov. inginer M. R. El este de părere că o anchetă, sub forma unei rubrici permanente în "Gazeta Literară" și intitulată: "Cititorul ar vrea...", ar da bune rezultate. O altă propunere constă în a alege, "50 de cititori oarecare, din toate părțile sociale... reprezentare proporțional cu numărul total al cititorilor..."

Oaspeli de peste hotare

DR. JIRI VYSLOUZIL

Trăeam curînd pe lingă Stanca Boscașului. Deodată s-a zărit satul, într-o fundătură a munților. Și am întreat din poartă-n poartă, despre lelea Maria. Oamenii m-au petrecut cu ochii pînă ce am trecut pirlul la o casă. În prag m-a întâmpinat o gospodină în plină floare a anilor, gătită frumos. În încăperea ei liniște și umbră...

PUNCTE DE VEDERE

IN LEGĂTURĂ CU STUDIUL „Mihail Eminescu și arta actorului”

În nr. 2 al revistei "TEATRUL", de la pagina 37-42, găsim studiul tov. Florin Tornea intitulat: Mihail Eminescu și arta actorului. Refinăm din acest studiu 3 pasaje care converg spre definirea unei concluzii complet eronate, și pe care în mod nejustificat o atribuim marșalului nostru poet, oorbînd despre năruirile sale asupra artei actorului, lădă acele pasaje: — La pag. 38 citim: "Eminescu nu vorbește desigur de o confundare a actorului cu rolul său, de ceea ce s-ar numi astăzi, intrare în pielea personajului. Vederete lui nu depășește granițele „Anurilor fundamentale”...

Euseblu Camilar

3) Baetu — un fel de steguleț. Cristănuș — măsurătoare de zece kilograme. Dar dacă totuși era adevărat că-l văzuse pe Toader de la Rodna? Am vrea să-l impres, sau într-un mînt bînz, însă cîștăși se aia acum departe, se lipărise, cu coasa în spinare, pe pinza portocalie a amurgului. Întreco voi apăca? Să hat drumul înapoi, prin Iva Mică și Singroz, spre Rodna? Să urc înapoi, să mă mai uit odată în Maramureș. Dar dacă se află într-adevăr pe Neagra? M-am uitat în trespăru zăriei. Și vîzînd la răsărit, departe, niște munți luminați, mi-am aburat ranța mai bine în mîni. Și m-am gîndit: "Dacă se află în preajmă Poate sunau așa epole năvălînice. Sau poate suna în inima mea talanga Mioarei legendare. Că îi voi aia urma, nu încape nici o îndoială..."

CRITICĂ

Acum, cuvîntătoarea istorice despre un obicei al vechilor năștudenți, la secerșul grîului. După ce grîul se cocea, letele din sat se adunau la secerș, cu rîndul: o zi la una, altă zi la alta. După aceea se adunau toate și făceau o cîunună din cele mai mîndre spice și flori. O încornonau cu ea pe lăte cea mai frumoasă, și potornau prin ea, într-un car împodobit. Ieseau feciorii, cu cofelele cu apă și stropeau cînună, ca un semn de belșug și bună cîmpănă în văzduhuri. Și se arătau deodată ceterașii. Chiuiau feciorii, petrecînd alături către gospodăria felei încoronate. Și după ce se linișeau ei, fata cu cî-

REZUMAT

Acum, cuvîntătoarea istorice despre un obicei al vechilor năștudenți, la secerșul grîului. După ce grîul se cocea, letele din sat se adunau la secerș, cu rîndul: o zi la una, altă zi la alta. După aceea se adunau toate și făceau o cîunună din cele mai mîndre spice și flori. O încornonau cu ea pe lăte cea mai frumoasă, și potornau prin ea, într-un car împodobit. Ieseau feciorii, cu cofelele cu apă și stropeau cînună, ca un semn de belșug și bună cîmpănă în văzduhuri. Și se arătau deodată ceterașii. Chiuiau feciorii, petrecînd alături către gospodăria felei încoronate. Și după ce se linișeau ei, fata cu cî-

Scritorul și eroii săi

(Urmare din pag. 1-a) rîția aceluia erou, "fără pete", care înlocuiește pe autor, eroul ideal, a toate văzător, a toate făcător. Unui astfel de erou, lipsurile îl sînt scuzate, dacă nu chiar ignorate, puterea de înțelegere îl e sporită cu aspecte care nu toldeaua i se poartive, etc. Nu sustinem că scriitorul trebuie să intervină în orice parte în locul eroilor săi, dar credem că nu e bine nici să absenteze. Ne gîndim, de pîdă, că în romanul "În orașul de pe Mureș" de Francisc Munteanu, perspectiva generală asupra eroilor și faptelor lor, asupra sensului istoric este cînd aceea a lui Mircea Rotaru, cînd a lui Oniga. De unde și efectul acum bine cunoscut în cazul primului asistăm la o absolviere rapidă a eroului de toate păcatele, considerarea prea ușoară și apoi eliminarea abaterilor lui; iar în cazul celui de-al doilea, o admirație cam idealizată, pentru întreprinzătorul erou, cu toate greșelile pe care acesta le săvîrșește. Restringerea perspectivei la cei doi eroi antrenează și altă consecință și anume reducerea întregului tablou la o imagine mai mult tehnică, la o luptă aproape precupăntătoare pentru construirea unei fabricii și nu la dezvoltarea sufletului omului nou. La fel în "Strănuim", comunicativitatea împinsă pînă la identificare între autor și personajul său Andrei Sabin, (la începutul cărții, unde e vorba de scoala și profesorii eroului), văd romanului un aer de strînutare, dădîr teribilist. Intenția de sărjă și caricatură slabete considerabil puterea de generalizare a acestei părți a romanului. Exemplele se pot înmulți. Vrem numai să amintim că tocmai pentru că autorii și-au asigurat perspectiva necesară unei viziuni de ansamblu asupra întâmplărilor, problemelor și eroilor, pentru că, trăind cu fiecare erou, nu s-au identificat totuși cu el, tocmai pentru aceasta un roman ca "Moromeții" deschide acea înfîșă perspectivă asupra vieții și societății care îi asigură, între altele mari însușiri, o valoare superioară în literatura noastră. Nici o clipă nu putem afirma că perspectiva lui Bălcescu din "Un om între oameni" asupra evenimentelor de la 1848 se suprapune viziunii lui Camil Petrescu asupra aceluiași eveniment, deși poziția autorului se reflectă în mare parte prin intermediul chipului mare-lui revoluționar. Scriitorul a adoptat o privire critică chiar față de eroul său "prelucrat", zugrăvind faptele și oamenii nu numai din perspectiva lui Bălcescu ci și din aceea a epocii noastre. De aici adncimea analizei, bogăția tabloului realizat. Cu alt prilej vom încerca o analiză mai amănunțită a felului cum un autor se subordonează perspectivei unora din eroii săi, prin contrast, unele din căile prin care se realizează o perspectivă distinctă, superioară opticii personajelor.

La reeditarea operei lui G. BACOVIA

"CARBONIZATE FLORI" ...

Vorbim într-un articol precedent despre unele poezii ale lui G. Bacovia ca "Serenada muncitorului", "Amurg", în care poetul se ridică la o viziune revoluționară asupra lumii capitaliste...

realitatea lumii nu mai reține alte culori. Aici nu mai găsim peotul blajin, sensibil la suferința fraților săi, solitarul vizitor care deplînge mizeria cartierelor democratice...

Toamnă pe coșoare parfume tari / Adu roze pe tine să le pun; / Sînt cîntec morții în oraș, iubito, / Și-nceft, cadavrele se descompun...

Există de asemenea o neliniște mistică, o angosă care bîcnește nervii și presupune prezența infernale: "S-apropie-nceft miezul nopții / Și sună a frunzet horă / Eu fug din odale-n odale / Cînd bate satanica oră"

Poezia de dragoste a lui Bacovia în mare măsură victimă acestui climat, este o poezie pătrunsă de oboseală, de indiferență, iubita poetului e de obicei o femeie stranie, torturată de nevroză, o madonă cu fața de mort, "de geniu trăsmită"

Ce poate deci a fi sub soare / În noaptea înmormîntă / Dacă-ți ești pleră fecioria / În taina roză-a voluptății?

Iubita lui, o copie a poetului însuși, călătorie prin sens și vesnică păcălitoare, dîltă. Tot mai cîștigă problema socială. Și se, ce mai scrie, iubita mea odată? Poetul obișnuie să-mi vorbească: "Nu mai veni, e prea târziu / Nu mai veni! O perecheată chemare aflăm doar în "Mădăria"

Aurora răsădită / Plumb roșu de caloră / Venis, plîm de floră, / Pare-o via violetă / Bar la general în trecut / Bar la general în prezent / Bar la general în viitor

Dacă apele lui către iubita ață de gingașă dezmăntă... "Noare somnolență" - a-a primă noapte un răsunet și gînduri a bășca, se pare că mînia așezarea răpădă. Acum sub pasărea acestor aspirații abstracte, cînd realizarea artistică nu se mai cheamă la ordine specială...

În poezia lui G. Bacovia acest îndemn propus de Macedonski s-a frînt. Al satanismului se manifestă mai mult sub forma lui desigurată, adică a macabrității a singurii căld care se prelinge la abator, a marșurilor funebre, a cadavrelor care se descompun și înăbușă orașul cu miros greu de putrefacție, etc.

Încheind aceste însemnări despre poezia lui G. Bacovia, ne încheiem regretul. N-am reușit decât să schișăm punctele de reper după care am fi voit să desemnăm harta gândirii poetului și să definim botanul universului său artistic.

În poezia lui G. Bacovia acest îndemn propus de Macedonski s-a frînt. Al satanismului se manifestă mai mult sub forma lui desigurată, adică a macabrității a singurii căld care se prelinge la abator, a marșurilor funebre, a cadavrelor care se descompun și înăbușă orașul cu miros greu de putrefacție, etc.

Georgeta Horodincă

I n discuția problemei raportului dintre inovație și tradiție, dintre particularitățile specifice ale literaturii contemporane și ceea ce a rămas durabil din modalitățile artistice anterioare...

S-a pornit mai întîi către inventarea unor contradicții ascunde, între inovație și tradiție, a unor ziduri chinestice care, neexistînd decît în mintea unora, nu constituiau un obstacol real care să împiedice circulația...

de combinații speculative, neînțelegerii căi structurale artistice a unui scriitor este într-un echilibru natural, organic, că personalității artistice și se poate impune unilateralitatea, repetarea, influențele dăunătoare, iar unorii falsitate, dar nu și se poate impune structura modalităților, ne-am găsi în situația unui amator de frumuseți horticole, care ar vrea să se îmbețe din mîrosul unei flori moderne...

La această situație, scriitorul modern este definit ca împotrivire, ca un îndemn - după cum am spus - mai mult vîntor decât pînă. El vorbește în esență de a păstra elementele acceptabile pentru contemporaneitate din literatura vecheilor prozatori (Slavici, Hogas etc.)

În primul rînd, o recomandare din acest gen - a preluării din cîntec scriitor care așă, păstrarea neapărată din scrierile X următoarea latură, dar recuzîndu-se obligatoriu la aspectul curent - nu se pare o operație mai mult decît riscantă. Vor fi unii care mă vor vorbi ca pe un eretic care neagă posibilitatea art realității înfăptuite...

L. Raicu - Aspecte noi în nucleul actual, "Viața românească", nr. 5-6.

Ce este „spiritul modern“?

de combinații speculative, neînțelegerii căi structurale artistice a unui scriitor este într-un echilibru natural, organic, că personalității artistice și se poate impune unilateralitatea, repetarea, influențele dăunătoare, iar unorii falsitate, dar nu și se poate impune structura modalităților...

insuși principiul ar fi grav și în falibil, ci din cauza impreciziei conținutului său. Din ce se conține în esență în structură, această pătrundere analitică, intelectuală? Întrebarea devine și mai chinătoare cu cît ne dovedim că personalitățile acestor mari prozatori sînt deosebite...

Cum apar ele transfigurare în nvela scrierilor lui G. Călinescu face observarea referindu-se la personajul Al. Lăpușeanu - că acesta, printre altele, este un estel. Observația este pe de-a întregul adevărată dar ea se probează nu numai atunci cînd tiranul satisfăcut de rezultatul măcelului așează căpănițele boierilor în piramidă, ci aproape în fiecare pagină...

DISCUȚII

dinara mobilitate dramatică se combină cu descurajare sigură a micșinării sufletului. (Din acest punct de vedere, nvela respectivă și se pare că mai solidă operă din creația lui Slavici). În fond, nu este vorba de a obține dramaticism cu orice preț, ci de a reda în plan artistic mobilitate sufletului...

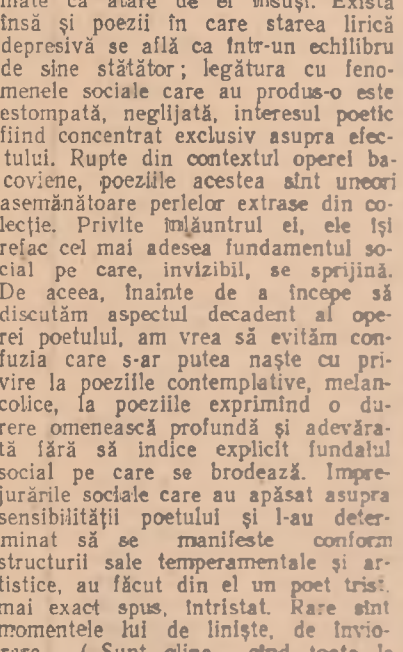
paiele deformată pînă la enormitate, analiza fiebinte făcută pe viu, frenezică și albitoare, este ca o spiră înfîșurată în nervii cel mai subțiri și mai cruzi.

Privind atent acest termen „spiritul modern“: cerințele artei moderne“, golindu-l de cele două principii care nu-i aparțin, mobilitatea psihologică, element care după cum am văzut ține de literatură în genere, și nu de o recentă curioasă estetică, iar apoi cealaltă latură, pătrunderea intelectuală și analitică, latură existentă la toți scriitorii mari într-o dispoziție specifică (virtute pe care o avu- Caragiale înainte de G. Călinescu ori Camil Petrescu sau Stendhal înainte de Proust)...

Un fenomen asemănător se simțim în literatura noastră dacă ne referim de pildă, la Caragiale. În scrierile sale, care se ocupă în special de viața mică burgheză, dimicula de mobilitate spirituală extraordinară a scriitorului, descoperim existența lăscivă a categoriei sociale respectivă, automatismul său moral și psihologic înieciat în canoanele banale ale unei vieți spirituale rudimentare...

Trebuie să ne amintim însă că același mare prozator a scris „O făclie de paști“ și „În vreme de război“. În aceste nvela, zburcîntul unan este prins în toată vîntolența sa. Stăruie sufletuștii alterna, și cu rapiditate de la reacții lucide la înfocări psihologice vecine cu nebunia, de la calul rece și limpezime la groază și paroxism.

De atunci-lam redăuț de cîteva ori pe acest profesor care nu mai e tînar. Am aflat de niște planuri ale lui, îndrăznețe. Vrea să organizeze excursii mai lungi. Una, la Orăștia, și-ți ducă școlarii la străvechea clădire a teatrului, cel din țara de teritoriu românesc, al cărui prag l-a trecut și Eminescu în vremea cînd era sufler. Alte excursii e proiectat la Iași. Copoul, Tîdărași, țată locuri pe unde profesorii ar vrea să-și plimbe elevii.

„Gălbăoase glasuri m-au zis / Despre o viață orict de amară...“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Gălbăoase glasuri m-au zis / Despre o viață orict de amară...“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

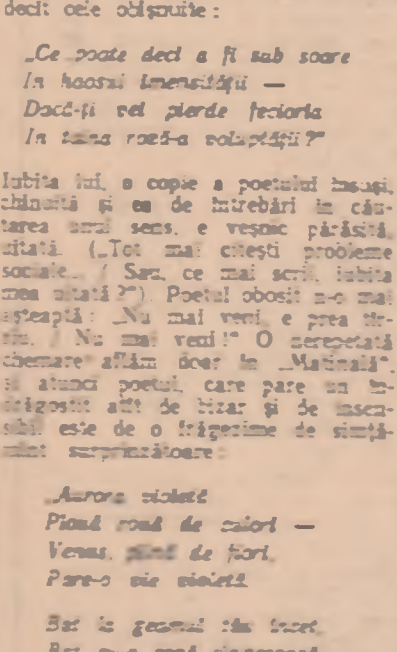
„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

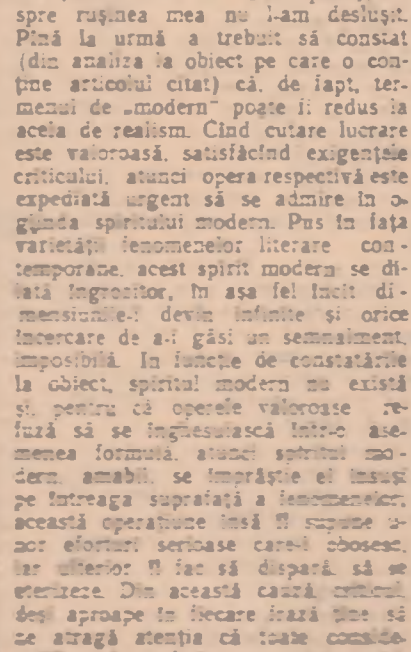
„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavrele se descompun.“

„Sunt cîntec morții în oraș, iubito, / Chiar pentru asta am venit să-ți spun: / Pe catafalca de căldură-n oraș, / Înceft cadavre

„Au mai rămas două ziare, unul pentru mine și unul pentru... Gândind astfel, Clem și-a lăsat la latul mîinii stînga marginea servietei. Bun băiat era Samy tarabagiu, că-l făcuse o servietă atât de bună... Mai înainte vrom, bietul Clem trebuia să ducă zărele în teanc și se răsucise, ba citeodată li mai și cădea și cite unul se mai și pierdea... „Mă întreb cum o să plătească această „Tribuna“? gîndea mai departe Clem. Poate că o să dau de băiatul ce locuiește în garaj, undeva pe-aci pe aproape, lângă locuința socrului său...”

Și fără să mai stea pe gînduri, Clem a pornit-o pe un drum pietruit, către o casă de cărămidă. Tocmai a pucuse spre spațiile casei cînd l-a oprit un domn, între două vîrste, ce repara o motocicletă.

„Ce poftiți dumneaei? La întrebare un glas dușmănos: „La întrebare un glas dușmănos...”

— Vînd „Tribuna“, ziarul muncitorilor. Îl caut pe băiatul ce locuiește aici... — Nu e acasă. — Bine, am să vin altă dată. — Nu, nu te mai deranja. Nu auzim nici o nevoie pe la noi de hîrtoage de-ale convinsivilor... — Da, End. — Cu-mă gîndi bine. Aș putea face cu murele cu „Tribuna“ Zău că te pot face, Clem... — El nici n-a tresărit măcar, însă laja i s-a încordată deodată. — Nu, End. Lucrul acesta n-o să-l faci niciodată în locul meu. Mă poți îngrijii ca pe un copil, te poți ocupa de roșiile ce le-am semănat, pentru că eu sînt stîngaci și le-aș putea pricini cine știe ce, poți chiar să mă asezi și părăsi pe cap, dar tu „Tribuna“ n-o să mergi niciodată tu... — Ea și-a zărit lucrul la o parte și parcă s-a aruncat spre el. L-a căutat la picioare și l-a cuprins gîncător. — Dar e trimisat, Clem, s-ar putea să-și pierzi odată viața. Trebuie să privești lucrurile în față. Vedeți li să ședea din zi în zi Dragul meu, nu uita că ești aproape orb... — Și ea și-a lăsat capul pe gîncăchii lui. Trupul ei se zguduia de suspine și degeaba își ascunde ochii înroșiți de plîns, căci lacrimile tot i se vedeau. Clem sta parcă încrîncat. Și-a strîns făcile, și numai degetele mîinilor lui, bătoarite de muncă și murdare, se pîmbau ușor prin părul ei cîrunt.

— Și omul a început după aceea să-l întrebe mai deaparte, și-a lăsat lucrul deoparte, și-a lăsat în mîna dreaptă Era înalt, aproape de doi metri. Acela hîină și pălărie gri, și purta ochelari cu lentile groase. O anumită prospețime îl arăta încă tânăr, însă la o privire mai atentă îl dădea bine patruzeci și cinci de ani. Cobora poalea din grădini, cu pas sigur, și după aceea a deschis ușa, ca la el acasă, ca și cum ar cunoaște fiecare pietricică și ungher.

— Bagă de seamă, Clem, l-a spus o femeie care stătea pe verandă. — Mă bine ai lua furtunul din drum, i-a răspuns el.

Femeia a coborît de pe verandă și s-a îndreptat spre seră, unde roșiile creșeau în rânduri strîse. Tăpărele se încălecau pe sfîrșite prînze de sîrmele din tavan. Nu era nici o poțecă și Clem mergea pe un mic pod de cărămidă în drumul asfaltat și îngust. Mergea chiar pe marginea pavajului. Unorîni coborî pipăia drumul cu pașii, avea însă mîscări viole și și-l îneca trupul drept, umeri trăsî înapoi, bărbia repezită înapoi.

Drumul serpuia prin vale, se împletea cu alte drumuri, care se împletea la rîndul lor cu altele și toate se lăpătau în vîrf de dealuri înecate, în locuințe parca într-un echilibru vremetic. În vale, printre cașele răpitate, se vedeau serale. Și aici, roșiile erau cultivate de fărîni sirbi sau australieni și serale parca însușite, erau valed, cu laturile lor de sticlă, cu acoperșurile vîrșite, spre a apăra plantele de bălta soarelui în casele din lîngă vîrșii, țigine și din mestecei sintetic sau de lemn, trăiau muncitori sau funcționari mărtași, îm-

SERVIETA

Schiță de FRANK HARDY scriitor australian

mal dea cite ceva și se uita la el fînt, ca și cum ar fi avut de pus o întrebare. Îndată ce-a sîrșit cîna, Clem s-a așezat într-un fotoliu, de cealaltă parte a sobei. S-a lăsat pe spate, seie de oboseală și și-a încrucișat picioarele.

— Bănulesc, End, ce ești obosit, dar să nu te superi dacă am să te rog să-mi citiți cîteva articole din „Tribuna“. Doar cele două din prima pagină și editoriale.

— Ea a luat ziarul și a început să citească cu glas lin. Apoi, cînd s-a oprit ea din citit, s-a întins o tăcere adîncă de cîteva minute, întreruptă doar de tic-tacul unui ceas nevăzut și de respirația copiilor din cealaltă încăpere.

— Da, End. — Cu-mă gîndi bine. Aș putea face cu murele cu „Tribuna“ Zău că te pot face, Clem... — El nici n-a tresărit măcar, însă laja i s-a încordată deodată. — Nu, End. Lucrul acesta n-o să-l faci niciodată în locul meu. Mă poți îngrijii ca pe un copil, te poți ocupa de roșiile ce le-am semănat, pentru că eu sînt stîngaci și le-aș putea pricini cine știe ce, poți chiar să mă asezi și părăsi pe cap, dar tu „Tribuna“ n-o să mergi niciodată tu... — Ea și-a zărit lucrul la o parte și parcă s-a aruncat spre el. L-a căutat la picioare și l-a cuprins gîncător. — Dar e trimisat, Clem, s-ar putea să-și pierzi odată viața. Trebuie să privești lucrurile în față. Vedeți li să ședea din zi în zi Dragul meu, nu uita că ești aproape orb... — Și ea și-a lăsat capul pe gîncăchii lui. Trupul ei se zguduia de suspine și degeaba își ascunde ochii înroșiți de plîns, căci lacrimile tot i se vedeau. Clem sta parcă încrîncat. Și-a strîns făcile, și numai degetele mîinilor lui, bătoarite de muncă și murdare, se pîmbau ușor prin părul ei cîrunt.

Desen de ROSS

asta-i spuneam Natașel, dar stai că nu m-am plătut. Iată și 6 penny, subvenție.

— Mulțumesc, i-a răspuns Clem și după ce a luat banii s-a îndreptat spre podele de peste saț. Bătrînul grăia singur, înainte: — În privința comisiei pentru raportul Petrov ar trebui să...

— Am de făcut drum lung, Dimitri, la întrebări Clem. Poate că o să nu deseară, după ceai, și atunci o să mă schimbăm o vorbă, două... — Da, da... după ceai. Raportul lui Petrov e o înșelătorie... — Clem se ața în drum, de mult, și bătrînul tot mai vorbea: — Deseară, după ceai, i-a mai spus Clem și după aceea mergea cu pasul măsurat pe marginea șoselei, gîndind: „Bun simpatizant e bătrîmul Dimitri, însă...” Și mergea cînd pe un drum cînd pe altul, încît în mai puțin de un ceas o străbătuse aproape două mile și intrase în gase curți. Socotea, cu respirația parcă tăiată: „Sase „Tribune“, două „Uniuni Sovietice“, doi sîngi subscripție și trei semănturi pe Apelu pentru Pace...”

Cînd a ajuns într-o adîncătură, a luat-o la dreapta și cum drumul urca în sus în frînghia lui, înșelă, se dădea o poartă, pe dreapta drumului, aproape în vîrf de deal, și a urcat ușurel pe veranda unei case albe. A bătu încet la ușă. L-a deschis o femeie înaltă, care l-a dat două exemplare din „Tribuna“.

— Vreau trei exemplare, i-a spus femeia. Doamna Johnson de peste drum creș și ea un exemplar, săpămînal... — Asta e bine, tovarăș, i-a răspuns Clem. Săptămîna asta am cerut două exemplare în plus. Dacă doamna Johnson ta unul, am să gîscesc eu cumpărător și pentru cealaltă... — Femeia a intrat în casă și și-a întors cu cîteva monede luate dintr-un vas de pe cîmîn.

— Nu vrei o ceașcă de ceai? Îl întreba în timp ce-l număra banii. — Nu, astăzi nu, i-a răspuns el, că-mai am de umblat mult... — Aș vrea să vorbesc cu dumneaei despre un lucru. George vine la întîlnirile de partid? — Da, va veni marți noaptea la ședința Comisiei Executive. O să vină să te ia... — Foarte bine că vine. Nu că-mă pas de drum, dar multe străzi sînt lăra lumină... — După aceea, coborînd dealul cu pași mici, Clem se gîndea cit de repede obosește omul. „Înainte de accident încă cerea mai ușor să lucrez cite o săptămîna la abatai deși acum sîm semăna roși și să împari zăre...”

— Și în timp ce cobora, trupul i se încrețea și pașii lui erau neșiguri. A strucat spre stînga și mergea după aceea numai pe marginea șoselei. A auzit o mașină în spate, și picioarele i s-au încruntat în niște ferigi, încît vînd să se jerească, a căzut; pălăria, ochelarii și servietea i s-au împrăștiat în jur. Mașina s-a oprit, scriind în brusc: a coborî un tânăr în salopeta.

— Hai sus, doctore, sus, i-a spus el, ajutîndu-l să se ridice. — Era un făcăt vesel și vioi, în ochi cu o strălucire neliniștită. Îl spunea Billy Wilson și Clem îl simpatiza, cu toate că acesta îl porecea „doctorel Ciclop“. Îl spunea așa chiar în față, și nu pierdea nici un prilej să-l scoala din sărite.

Deși Clem fusese adus de tîndr din Lugosava, de cîteva țări său, îl mira și acum gîndul pentru urzora ai muncitorilor australieni. Și Billy era nelătecut cînd era vorba de așa

Profiluri internaționale

Jurnalul domnului Ypsilante, om de afaceri—André Kédros, editor

Pînă acum, romanele și povestirile lui André Kédros erau romane despre Grecia, romane ale unei Grecii suferințe dar nenfricate. De data aceasta, fără a renunța la puritatea peisajului atic și la pitorescul marinarilor din Ilica lui Ulisse, scriitorul ne poartă pe meleaguri românești. Prima parte a cărții sale se petrece la București. Domnul Epaminonda Ypsilante, om de afaceri și descendent ipotic al prințului care a condus Eteria, își începe jurnalul în august 1927. Pe Calea Victoriei, norod mult... O-pincari scoși la manifestație de lăderii jărăniși care vor să-l răstoarne pe liberali de la putere, — notează, deasupra Ypsilante. Cu primele sale succese financiare-pitruendem în culisele luptelor politice din România anilor 1927-1933. Cel care odinioară fugise de revoluție, ajunge în foarte scurtă vreme o persoană influent în economia țării. E mina dreaptă a domnului Higgins, reprezentantul trusturilor engize și rival al temutului sir Deterding, purtător de cuvînt al capitalului american. Viața prosperă de prospăt îmbogățit a lui Ypsilante și a fa. mîilei lui se curmă în 1938 cînd, mîrosind pericolul fascist și păstrîndea capitalului german în România, ultimul urmaș al capu. lui Eteriei își amintește de insulara Eladă, undeși mută mai înțit afară și apoi familia.

Mizînd lărăși pe cartea engleza. Ypsilante își înghieabă o companie navată de transporturi petrolifere... Pînă cînd SS-ii hitleristi aduc cu ei în jurul Acropolei foamea, teroarea și moartea. Omul nostru de afaceri, apatrid, își mută comerțul în Egipt, nu fără teama de a rămîne, e și ai săi, în miinile „komandanturii naziste“.

În august 1945, la optsprezece ani după debutul său bucurăstean, Ypsilante a ajuns unul din marii financiarilor ai lumii, rivalizînd cu cele mai faimoase firme engleze și americane. Lupta pentru petrol arăb se soldează însă cu un eșec pentru Ypsilante, învins în cele din urmă de monopolurile de peste ocean. Îl rămîn însă destui bani fostului negustor de blănuiri din Odessa să-și poată duce viața pe un yacht în largul Mediteranei, — și să se depărteze tot mai mult de fericiere... Ultima notă din jurnal trădează o restrîngere morală fără leac:

„Navigam ca moșneagul Noe pe o arcă somptuoasă și subredă, în mijlocul lătazurilor care creșteau jur împrejur. Și eram singur, îngrozitor de singur și de amănunt, și nici o ființă vie nu-mi dăruia din cădura sa. Așteptam porumbelul care să vestească soarele și pacea. În zădar. Porumbelul nu va sosi, căci eu nu sînt alesul...”

Din peripețiile profesionale ale domnului Ypsilante s-ar putea crede că Jurnalul său conține notațiile sece și rețet ale unui financiar și că povestea vieții sale nu e decît o cronică a evenimentelor economice și politice din ultimii treizeci de ani în sud-estul european. Cartea lui Kédros nu e însă numai aflat. Interesul documentar și mare, desigur, de vreme ce, ca și Aragon în Comisuniș, scriitorul introduce în șirul întâmplărilor eroiului său, fapte și oameni

Valentin Lipatti

Născut în 1901, Kristinn Andresson, care ne-a vădit de cînd țara, a terminat studiile la Universitatea din Reykjavik, după absolvirea căreia și-a închinat întreaga activitate criticii literare. Kristinn Andresson deține astăzi un loc însemnat în literatura islandeză modernă. Între 1935-1938 a fost redactor al revistei „Condeul roșu“, editată de Uniunea scriitorilor revoluționari, iar între 1937-1940 a fost director al Editurii „Limba și cultura“, începînd din 1940, Kristinn Andresson este redactor la revista „Limba și cultura“, revistă care grupează în jurul ei majoritatea scriitorilor progresiști islandezi.

Lucrarea lui Kristinn Andresson, intitulată „Despre literatura modernă islandeză“ s-a bucurat de un real succes, fiind deosebit de apreciată pentru felul cum analizează în mod științific și pentru forma atractivă în care prezintă creația scriitorilor islandezi din perioada 1918-1949. Kristinn Andresson desfășoară activitate pe tărîm social: este membru în Consiliul Mondial al Păcii și Președintele Consiliului național pentru apărarea păcii din Islanda.

Aspecte culturale islandeze

Poziția geografică a Islandei și natura ei au fost principalii factori care au determinat soarta națiunii mele, soarta islandezilor. În primele secole ale istoriei noastre, Islanda era o insulă izolată, situată undeva, departe, în nordul Oceanului Atlantic. Dufini erau acia care șiau sau care se întindea de existența noastră.

Islanda din zilele noastre e drum, nu de trecere între Europa și America, și țara e considerată ca o importantă bază militară; cu avioane, numai în citeva ore ajungi în Europa sau în America. Islanda nu mai este o țară izolată, dimpotrivă, ea e fost cuprinsă în viltuțarea lumii. Islanda este țara marilor contraste: o țară a ghetarilor și a vulcanilor, a gheizerelor și a izvoarelor termale care fîșnesc chiar în vecinătatea ghetarilor, o țară de gheață și de foc.

Poetii islandezi au multe de spus despre frumusețile țării, despre munții ei albi și albaștri, despre coloritul ei limpede și minunat, despre riurile ei argintii, și totuși cînta asupra boreală și se răscoală pe cer, năpădite luminoase de vîră în care soarele roșu strălucete la orizont, făcîndu-se strălucitoare a oceanului nemărginit.

Vikingii norvegieni și cîțiva oameni de origine islandeză și scoțiană, acum mai bine de o mie de ani, s-au îndreptat în căutarea iberțiilor și în sec. IX și s-au stabilit în Islanda.

De-a lungul veacurilor de domie nație străină, națiunea a luptat pentru drepturile sale politice și a visat la libertate și independență. Dar primii care au început o luptă organizată pentru independență politică și economică, au fost cei mai buni fii ai Islandei de la începutul sec. al XIX-lea, majoritatea studenților în Copenhaga, poeți și bărbai de stat; însușiiți de spiritul

Skallagrímson, a fost un colonist. Una dintre cele mai frumoase Sagas islandeze e legată de viața lui de lupta lui împotriva regelui norvegian, de aventurile sale de Viking, de eroismul și de soarta lui tragică.

Colonizatorii Islandei, mulți dintre ei Vikingi care călătoriseră în țări îndepărtate și luaseră contact cu țările europene, au adus cu ei de bună seamă, o moștenire culturală importantă, după cum reiese din Edde — poeme scrise în Islanda. Dar islandezii nu numai că au păstrat și au sădit în pămîntul țării lor această cultură, ei au îm. bunătățito și au dat naștere unei literaturi proprii.

Vestitele Sagas islandeze, care împreună cu Eddele au adus un renume mondial literaturii islandeze, au fost scrise în sec. XII și XIII. În epoca de aur a istoriei noastre, cînd încă ne bucuram de pace și libertate. Aceste Sagas sînt scrise într-un stil eroic-romantic, avînd la bază evenimentele din primul secol de colonizare a Islandei. Cele mai vestite Sagas sînt ale lui Njall, Egill, Grettir și Gunnlaugur și a personajelor din Laxdale.

Al treilea tip de literatură este literatura strict istorică.

Prima perioadă a literaturii islandeze se scootește încheiată în 1400. În acest timp, limba veche, care în vremea Vikingilor era a ceeași pentru toate țările scandinave, suferă asemenea transformări în țările scandinave, încît legătura dintre aceasta și limba islandeză se sterge. Litterele au rămas singurele dovezi ale vechii limbi și literaturi. De aceea mulți învătăși străini, care cunoșteau numai literatura veche, au rămas cu impresia că literatura islandeză s-a stins la sfîrșitul acestei perioade. Islandezii însă au continuat să producă lucrări literare, scriind mult în următoarele patru secole. În mare, această literatură este inferioară din punct de vedere calitativ celei din perioada precedentă. Totuși, în acest timp au apărut scriitorii de seamă, printre care figura cea mai remarcabilă e poetul religios Hallgrímur Pétursson (1614-1674) care, timp de două secole, a avut o foarte mare influență asupra poporului. În a-

Magthias Juchumsson, un poet de o mare umanitate și cu o largă concepție despre lume, Steingrímur, Thorsteinsson, Thostein Erlingsson și Stephan G. Stephansson, ultimii doi fiind primii poeți progresiști islandezi. Einar Benediktsson (1864-1940) denunță mizeria și oprirea poporului său și prevestește o nouă epocă de dezvoltare a tehnicii și de transformare a vieții economice. Sint emoționante versurile sale despre mare, despre cer, despre stele, despre oraș și imperii. Pe scurt, el este unul din cei mai mari poeți ai noștri și tot el a exercitat cea mai puternică influență literară. Poeziile sale vestice o nouă infiorare a literaturii islandeze, care își găsește expresia deplină în lucrările lui Laxness (născut la Reykjavik în 1901). În genul epic, după perioada vechilor Sagas, putem spune că nu s-a creat aproape nimic. În sec. al XIX-lea avem un singur prozator mai bun, la începutul sec. XX, cîțiva scriitori, foarte puțini, scrieri romane și nu. vele. Cel mai cunoscut este scriitorul realist Jon Traustjón și contemporanul lui Laxness, Gunnar Gunnarsson, care scrie o serie de romane inspirate din istoria Islandei, precum și o lucrare autobiografică excepțională. Remarcabil sînt de asemenea și dramaturgii Johann Sigurjonsson și Gudmundur Kamban. Un prozator de valoare este și Thorberg Thorarson, persona. litate originală și mare stilist, a cărui carte, Bref til Laru (1934), a însemnat o revoluție în literatura modernă islandeză. După primul război mondial se ridică o nouă generație de scriitori, avînd în frunte pe David Stefansson și Stefan fra Hvítald. Poezia lor vine ca o reacție împotriva poeziei aștere a generațiilor dinaintea lor. Ei prelucesc viața liberă și plăce. rea. De o structură diferită și cu vederi deosebite sînt scriitorii Thorberg Thorarson și Halldor Laxness, poetul Johannes un Kóolung și mai trziu poeții Gudmundur Bédvarsson, Snorri Hjartarson, nulevisti Halldor Stephansson și tîndrului romancier Olafur Johann Sigursson. Toți aceștia sînt socialiști și aparțin unui grup revoluționar strîns în jurul revistei „Raudir pennar“ („Condeul roșu“) întemeiată în 1935, și în jurul re-

ca și al oricărui om de pe lume, Halldor Laxness, căruia i s-au conferit Premiul Păcii și Premiul Nobel, este cel mai mare scriitor modern islandez.

Părerea mea este că literatura modernă islandeză reprezentată prin lucrări ca ale lui Halldor Laxness, Einar Benediktsson și ale altora nu e mai prejos de vechile Sagas sau de cele mai bune opere literare contemporane ale altor țări ale lumii.

Astfel, încă o dată am dovedit lumii prin literatura noastră dreptul la existența ca națiune liberă și independentă.

În anul 1951, în timpul războiului coreean, forțele americane au ocupat Islanda în care acum se găscesc cel puțin 5000 de soldați americani. Timp de cîțiva ani, în timpul războiului, unii poeți și artiști din generația tînră au reacționat împotriva literaturii combative și cu caracter social; ei au făcut unele încercări artificiale în poezia și arta lor, preocupîndu-se mai mult de formă decît de conținut. Totuși, în ultimii 10 ani, marea majoritate a scriitorilor și poezilor, precum și a celorlalți artiști își fac din artă o mîna în lupta pentru retragerea forțelor americane, pentru adevărată independență a țării lor; ei fac încl din nou la tradiția poporului, la dem. nitatea sa, preamărește frumusețea țării și previn poporul islandez im. potrivă pericolului influenței americane asupra culturii noastre.

În ceput am vorbit despre factorul determinant: despre situația geografică a Islandei, Poporul nostru își dă seama de pericolul groznic pe care l-ar reprezenta un război pentru țara noastră. O singură bombă atomică pe baza militară de la Kellavik ar nimici întregul nostru popor.

Pentru noi, pacea înseamnă viață!

Kristinn E. Andresson

Desen de ROSS

Desen de ROSS

ratura clasică islandeză. Acești poeți cîntă frumusețile și bogățiile țării, epoci și cheamă națiunea la luptă pentru libertate și independență. Jonas Hallgrinsson (1807-1845), cel mai iubit dintre poeții noștri, cuprinde în poezia sa tot ceea ce cunoașteam mai îndea. proape, frumusețe însăși, dragostea pentru natura Islandei, pentru poporul și istoria ei, dorința fierbinte de libertate. Cu Hallgrinsson începe în Islanda literatura modernă. Alți mari poeți ai secolului al XIX-lea sînt Grimur Thomsen,

Redactor-șef: Zaharia Stancu, Colegiul redacțional: Mihail Benic, Marcel Bresslau, Eusebiu Camilar, Paul Georgescu (redactor-șef adjunct), Eugen Jebeleanu, George Macovecu, Ion Mihăileanu, Veronica Porumbacu, Cicerone Theodorescu, Ion Vitner.